

เทศน์อบรมฆราวาส ณ สวนแสงธรรม กรุงเทพมหานคร

เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๓๗

เชื่อพระพุทธเจ้าเถิด

กลัวถ้าไปสวรรค์คนมาก เมืองสวรรค์จะเต็ม เมืองสวรรค์ไม่เต็ม พรหมโลกไม่เต็ม นิพพานไม่เต็ม แม้ที่สุดนรกก็ไม่เต็ม มีเท่าไรรับได้หมดแต่แน่นเท่านั้น นรกนี้ไม่เต็มแต่แน่น คือแน่นอัดด้วยกรรมของสัตว์ นรกไม่เป็นทุกข์แต่สัตว์เป็นทุกข์ แน่นอัดกันหมด เพราะคนชอบทำความชั่วมากกว่าความดีแล้วก็ไปนรกมากกว่า อัดแน่น ความทุกข์ทรมานแสนสาหัสไม่มีอะไรเกินนรก พระพุทธเจ้าทรงเมตตาเต็มพระทัย จุดลากขึ้นมายังบ้น (บ้น = เสือกไป, คีบไปด้วยความลำบากยากแค้น) ลงไปอยู่ พวกเราอย่าพากันบ้นลงไปนะ ให้บ้นขึ้น - บ้นขึ้นได้เป็นสุข บ้นลงเป็นทุกข์อย่าบ้นลง สิ่งไหนชั่ว ท่านสอนแล้วอย่าทำ

ไม่มีใครตาดีหูเร็วยิ่งกว่าพระพุทธเจ้า เพราะนั่นเป็นตาทิพย์ด้วย หูทิพย์ด้วย ตาทิพย์สว่างจ้าไม่เหมือนตาภายนอก มีกระดาดใบเดียวแผ่นเดียวมาปิดบังไม่เห็นแล้วตา นอก แต่ตาในปิดเท่าไรไม่อยู่ทะลุหมดเลย พระพุทธเจ้าสอนโลกด้วยความทะลุทุกอย่างจึงเรียกว่าโลกวิทู รู้แจ้งโลก รู้แจ้งหมดทั้งโลกนอกโลกในตลอดทั่วถึง เวลานี้กิเลสมันปิดนะ กิเลสมันปิดมันบัง อันไหนที่จะเป็นความดีมันจะเปลี่ยนให้เป็นชั่ว อะไรไม่ดีมันจะยกยอว่าดีทั้งนั้น ๆ สัตว์โลกเราก็งงด้วยเชื่อมันง่ายนิดเดียว เชื่อพระพุทธเจ้าเชื่อยาก เพราะฉะนั้นคนจึงไปทางดีมีความสุขน้อย น้อยมากทีเดียว

เราจึงต้องเชื่อท่านผู้ฉลาดคือจอมปราษฎ์ พระพุทธเจ้าจอมปราษฎ์ทุก ๆ พระองค์สอนแบบเดียวกันหมด เพราะทุกสิ่งทุกอย่างมีแบบเดียวกันอย่างเดียวกันมาตั้งแต่เดิม พอตว์รู้รูปร่างขึ้นมาก็จ้ามองเห็นหมด ก็นำสิ่งที่ดีที่ชั่วซึ่งทรงเห็นแล้วมาสอนโลกให้รู้ เพราะพวกเราไม่รู้เดินงุ่มง่ามตัวมเตี้ยม ตาก็หลับหูก็ปิด ตาบอดหูหนวกด้วย โดนอันนั้นชนอันนี้ไปเรื่อย ส่วนมากชนแต่ความทุกข์ความทรมาน จึงให้ทำความดี อย่างหนังสือที่แจกนี้เอาไปอ่าน อ่านหนังสือด้วยอ่านตัวเองด้วยเทียบกัน อันไหนไม่ดีท่านสอนว่ายังไงนั้นละถูกต้อง เราปฏิบัติตามนั้นเลย แก้ไขตัดแปลงตนเองไปด้วย

ฝ่าฝืนซึความชั่วมันมีกำลังมากมันจุดลากเราไปได้อย่างง่ายดาย แต่จะไปความดีนี้ไปยาก ไปทางชั่วนี้ไหลลงเลยนะให้พากันระมัดระวังให้มาก เวลานี้ของปลอมกำลังกลายเป็นของจริงขึ้นมามากเข้า ๆ โดยลำดับ ของจริงกิเลสกลบไว้ ทั้งให้เป็นของปลอมไม่ให้เห็นเป็นของจริงด้วย ถ้าเห็นกิเลสก็เป่าพริ้วเดียวให้เป็นของปลอม ใ้เราก็เชื่อมั่น

ง่ายด้วย เชื่อเร็วเสียด้วย ของจริงมันไม่ให้เห็น เห็นมันก็ปิดเอาไว้เสีย เอาของปลอมขึ้นมาหลอกโลก เพราะฉะนั้นโลกถึงมีแต่ความทุกข์ความลำบากมาก

วันนี้วันศุกร์ สุขุ ปุณฺณสุส อัจฉโย การสั่งสมขึ้นซึ่งบุญนำมาซึ่งความสุข นี่เป็นพุทธภาษิตเป็นพระวาจาของพระพุทธเจ้า ท่านสอนพุทธบริษัทของท่าน พระพุทธเจ้าท่านรักพุทธบริษัทท่านรักมากจริง ๆ นะ ศาสนาที่ยังเหลืออยู่ทุกวันนี้ก็เหลือเพื่อพุทธบริษัท คือภิกษุ แต่ก่อนมีภิกษุณี ท่านว่าภิกษุ ภิกษุณี อุบาสกได้แก่ผู้ชาย อุบาสิกาได้แก่ฝ่ายหญิง นี่เรียกว่าพุทธบริษัทคือลูกเต้าเหล่าอกของพระพุทธเจ้า ท่านทรงพระเมตตาสงสารมากมาย พระโอวาทที่ประทานไว้นี้ก็เพื่อลูกของท่านนั้นแหละ

เราเป็นลูกของท่านจงเป็นลูกที่ดีให้เชื่อครูเชื่อพ่อของเราได้แก่พระพุทธเจ้า พ่อของเราเป็นผู้สิ้นกิเลส เป็นผู้เลิศประเสริฐในโลกทั้งสามนี้ไม่มีใครเสมอเหมือนแล้ว จึงเรียกว่าศาสดาเอกคือไม่มีใครเสมอ มีหนึ่งไม่มีสองเข้ามาเป็นเครื่องทาบหรือเป็นเครื่องเทียบเคียงเป็นคู่แข่งกันได้เลย ท่านประทานพระโอวาทไว้เพราะเป็นความห่วงใยโลก ได้แก่โลกนอกจากพุทธบริษัทนี้แล้ว ยังพวกเทวบุตรเทวดาอินทร์พรหม

ในสามแดนโลกธาตุนี้อยู่ในข่ายแห่งความเมตตาของพระพุทธเจ้าทั้งนั้น ท่านทรงแนะนำสั่งสอนทุกวิถีทางที่จะเป็นไปได้ในเวลายังทรงพระชนม์อยู่ เวลาสิ้นพระชนม์ไปแล้วก็ประกาศธรรมสอนเอาไว้ ดังที่เราทั้งหลายได้กราบไหว้บูชาและได้ดำเนินตามท่าน เป็นเยี่ยงอย่างอันดีแก่ตัวของเราด้วย และแก่กุลบุตรสุดท้ายภายหลังจะได้ถือเป็นคนดีตัวอย่างอันดีงามด้วยในทางที่ดี

ตะกั๊นได้ยกขึ้นว่า สุขุ ปุณฺณสุส อัจฉโย การสั่งสมขึ้นซึ่งบุญย่อมนำมาซึ่งความสุข การสั่งสมบุญก็คือการทำความดีนั้นแหละ การทำความดีคือการสั่งสมบุญสั่งสมกุศลขึ้น เพราะฉะนั้นชาวพุทธเราเวลาว่างจึงมีการไปวัดไปวา ทำบุญให้ทานในสถานที่ต่าง ๆ เพื่อหัวใจ ใจนี้สำคัญมากยิ่งขึ้นกว่าร่างกาย ร่างกายมีอายุ เรียกว่าอายุขัยของแต่ละราย ๆ เท่านั้น หมดปัญหานี้แล้วส่วนผสมได้แก่ธาตุ ๔ ดิน น้ำ ลม ไฟ ที่เราเรียกว่าคนว่าสัตว์นี้ก็สลายตัวลงไปสู่ธาตุเดิมของเขา ธาตุเดิมคือธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุลม ธาตุไฟ นี่คือธาตุต่าง ๆ เข้ามาเป็นส่วนผสมมีจิตเป็นผู้เข้าครองในธาตุอันนี้ ก็กลายเป็นสัตว์เป็นบุคคลขึ้นมา เวลาหมดสภาพความเป็นอยู่ไม่สามารถที่จะทรงตัวอยู่ได้แล้วก็สลายตัวลงไป โลกเรียกว่าตาย

ร่างกายนี้เมื่อสลายลงไปแล้วก็ไม่ตาย ตายจากคำว่าสัตว์เป็นบุคคล จากคำว่าเกิดเป็นสัตว์เป็นบุคคลเท่านั้น ส่วนธาตุเดิมนี่ไม่ตาย ดินสลายลงไปเป็นดินตามเดิม เป็นน้ำ เป็นลม เป็นไฟ ตามเดิม ใจก็ออกเสาะแสวงหาที่พึ่ง ถ้าใจได้สร้างคุณงามความ

ดีเอาไว้ก็ไม่ต้องแสวงหา เพราะได้สร้างไว้เรียบร้อยแล้ว ผู้ที่ไม่ได้สร้าง สัตว์ที่ไม่ได้สร้าง ถึงจะเสาะแสวงหาไรก็ไม่มีโอกาสจะได้พบได้เห็นสิ่งที่สมหวังตั้งใจหมาย

เพราะฉะนั้นเราทั้งหลายในเมื่อมีชีวิตอยู่ให้พยายามชวนชวายให้เสมอกันกับ ส่วนร่างกาย อย่างน้อยเสมอกัน มากกว่านั้นให้ทางจิตใจมากกว่าหนักแน่นกว่า เพราะใจนี้ยังจะดำเนินหรือหมุนเวียนไปตามวัฏจักรคือความหมุนไปตลอดอนันตกาล เพราะใจไม่เคยตาย พระพุทธเจ้าพระอรหันต์ท่านรู้ชัดในเรื่องความเกิดความตายของสัตว์ ในองค์อริยสัจเป็นเครื่องประกาศสอนความรู้ทุกอย่างอยู่ในนั้นหมด พระพุทธเจ้าทรง ทราบสัตว์ว่าการตายของสัตว์การเกิดของสัตว์นี้เป็นภาวะอันหนักมาก แต่คำว่าความ สูญของสัตว์นี้ไม่เคยมี เพราะสัตว์ไม่เคยสูญ ตายแล้วไม่เคยสูญไม่เคยมีแม้รายเดียว มี แต่ตายแล้วก็เกิด ๆ ทั้งสัตว์ทั้งบุคคลภพต่าง ๆ ภูมิต่าง ๆ เป็นภูมิที่เกิดที่ตายของสัตว์ โลกด้วยกันทั้งนั้น

ไม่มีภูมิใดจะคงเส้นคงวาอยู่ได้นอกจากนิพพาน นิพพานท่านไม่เรียกว่าภูมิเสีย ท่านเรียกว่านิพพานคือดับรอบหมดเลย ในบรรดาสิ่งที่เป็นสมมุติอันจะพาให้หมุนเกิด แก่เจ็บตายต่อไปนั้นไม่มีแล้วในจิตของท่านผู้ถึงนิพพานแล้ว ได้แก่จิตพระพุทธเจ้า จิต พระอรหันต์ท่าน ท่านเหล่านี้เป็นไปจากความคิดทั้งนั้น ความคิดเป็นแม่พิมพ์ ความคิดเป็น พืชอันสำคัญที่จะสร้างคนให้ดีจนกระทั่งถึงขั้นดีเลิศ ดังพระพุทธเจ้าและพระสาวกท่าน ล้วนแล้วแต่เลิศไปจากความคิดคือการสร้างบุญสร้างกุศล เพราะจิตใจเป็นของไม่ตาย แต่ต้องหมุนต้องเวียนเพราะมีเชื้ออยู่ภายในนั้น

เชื้ออันนี้เราจะเรียนสักเท่าไรเราก็ไม่มีความหมายเพียงการเรียนเท่านั้น เราจะ เรียนถึงนิพพานก็ไปตั้งเวทีรบกับนิพพานอยู่นั้นแล รบยังไ้ ก็สงสัยว่านิพพานมีหรือไม่ มีนานันชี นี้อย่างน้อยนะ มากกว่านั้นก็ว่านิพพานไม่มี ทั้ง ๆ ที่เรียนจบถึงนิพพานก็ไป สงสัยในนิพพานจนได้ลำพังความจดจำจากการเล่าเรียน เรียนถึงบาปสงสัยบาป เรียน ไปถึงบุญสงสัยบุญ เรียนเรื่องนรกสงสัยนรก เรียนเรื่องสวรรค์สงสัยสวรรค์ เรียนไปถึง ไหนสงสัยไปถึงนั้น นี่คือความจำ สร้างความกังวลวุ่นวาย สร้างความไม่แน่ใจให้เจ้าของ อยู่ตลอดเวลา

เรียนมากเรียนน้อยไม่สำคัญ เรื่องความสงสัยนี้จะติดตามไปเหมือนไฟได้เชื้อ เพราะฉะนั้นจึงต้องมีภาคปฏิบัติได้แก่การทำจริง เช่นเดียวกับแปลนบ้านเรา เราทำ แปลนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ถ้าเราไม่สร้างเป็นบ้านเป็นเรือนจะเก็บไว้ในห้องเต็มห้อง ก็มี แต่ห้องแปลนแบบแปลนแผนผังเท่านั้น ไม่สำเร็จเป็นตึกรามบ้านช่องให้เลย ต่อเมื่อเรา ได้นำแปลนนั้นมากางออกแล้วปฏิบัติตามแปลนที่บอกไว้ นั้น ก็จะกลายเป็นบ้านเป็น

เรือนติกรามบ้านช่อง ก็ห้องที่หับตามแปลนที่บอกไว้แล้วนั้นทุกประการอันนั้นฉันใด ในธรรมะของพระพุทธเจ้านี้ก็ฉันนั้นเหมือนกัน ต้องมีภาคปฏิบัติไปด้วยจึงจะเกิดผล

ท่านสอนไว้ว่าปริยัติ ได้แก่การศึกษาเล่าเรียนให้รู้จักเขมทิศทางเดินแล้วปฏิบัติ ได้แก่ปฏิบัติดำเนินตาม เช่นเดียวกับเขาสร้างบ้านสร้างเรือนตามแปลนที่เรียนมาแล้ว นั้นแล ปฏิเวธสำเร็จเป็นบ้านเป็นเรือนขึ้นมา นี้ก็สำเร็จเป็นมรรคเป็นผลเป็นสวรรค์เป็นนิพพานขึ้นมาภายในจิตใจของผู้ปฏิบัติ เพราะฉะนั้นธรรมะนี้จึงต้องไปพิสูจน์กันทางด้านปฏิบัติ แต่เพียงเรียนเฉย ๆ ไม่ว่าใครทั้งนั้น จะเรียนจบพระไตรปิฎกก็ตาม ความสงสัยจะเต็มอยู่ในพระไตรปิฎก แล้วย้อนเข้ามาก็มาเต็มอยู่ในหัวใจของผู้เรียนนั้นแลไม่ได้สำเร็จประโยชน์อะไรถ้าไม่ปฏิบัติ

เมื่อได้ปฏิบัติแล้วท่านสอนว่าสมาธิเป็นยังไง และวิธีการทำสมาธิเป็นยังไง เช่น ท่านสอนว่าให้ภาวนา คือจิตใจของเรามันส่ายส래่เร่ร่อนหาที่เกาะที่ยึดอยู่ตลอดเวลาทั้งหญิงทั้งชายไม่เลือกไม่เว้น จะเรียนมากเรียนน้อยก็ตาม ความคิดความปรุงส่ายส래่่นี้มีเหมือนกันหมด ที่นี้เราต้องการความจริง เช่นท่านว่าสมาธิคือความสงบใจ ความสงบใจกับความสุขของใจเป็นอันเดียวกันอยู่ด้วยกัน ถ้าจิตสงบใจก็เป็นสุข

แล้วสมาธิเป็นยังไง ท่านสอนวิธีการทำสมาธิว่าให้เจริญภาวนา ทำใจให้อยู่กับธรรมบทเดียวบทใดบทหนึ่งก็ได้ เราจะกำหนดคำบริกรรมว่าพุทโธก็ได้ อัมโมก็ได้ สังโฆก็ได้ หรืออัญญิ ๆ แปลว่ากระดูก ในตัวของเรานี้เป็นกองกระดูกป่าช้าฝังบิ บริกรรมยังไงก็ได้ไม่ผิด ขอให้จิตของเราอยู่กับคำบริกรรมอย่าส่ายส래่เร่ร่อนไปที่อื่น แล้วจิตกับธรรมจะประสานกันเข้า ๆ แล้วจะเป็นพลังขึ้นมาภายในจิตใจ เมื่อเป็นพลังขึ้นมาแล้ว ความรู้นั้นจะเด่น เด่นขึ้นภายในใจในร่างกายของเรานี้แหละในท่ามกลางหัวอก พุดกันอย่างนี้เลย

ผู้ปฏิบัติท่านนั้นที่จะทราบที่อยู่ของจิตอยู่ที่ตรงไหน อยู่ในท่ามกลางหัวอกนี้ เพราะความรู้เด่น - เด่นอยู่ที่นี่ ความสว่างไสวสว่างอยู่ที่นี่ ความเป็นสมาธิคือความแน่นหนามั่นคงของใจ เป็นความสุขของใจ ก็อยู่ในท่ามกลางหัวอก ไม่อยู่บนสมอง บนสมองนั้นเป็นสถานที่ทำงานของความจำ เราเรียนมากเรียนน้อยจะไปทำงานอยู่ที่สมอง จนกระทั่งสมองที่อ เมื่อเรียนมาก ๆ จำมาก ๆ เข้าไป แต่ทางภาคปฏิบัตินี้ปฏิบัติมากเท่าไรยิ่งจะมาปรากฏเด่นในท่ามกลางหัวอกนี้แหละ ความสงบก็สงบเข้าที่นี้ ความฟุ้งซ่านวุ่นวายก็ฟุ้งซ่านวุ่นวายออกจากที่นี้ เวลาความสว่างไสวเกิดขึ้นก็เกิดขึ้นในท่ามกลางหัวอก ความสุขเกิดขึ้นก็เกิดขึ้นในที่นี้

คำว่าสมาธิที่เราเคยเรียนเคยจำในตำรับตำรา ซึ่งท่านชี้บอกเข้ามาในหัวใจเรา เราได้ปรากฏแล้วในภาคปฏิบัติของเรา ว่าใจเป็นความสงบแน่วแน่อยู่ภายในตัวเอง

เป็นความสุขอันรื่นเริงบันเทิงผิดกับความสุขทั้งหลายที่เราเคยผ่านมาเป็นไหน ๆ อ้อ นี่สมาธิเป็นอย่างนี้ นี่เรียกว่าสำเร็จเป็นแปลนบ้านขึ้นมาแล้ว เป็นหลังหนึ่งแล้วหรือเป็นชั้นหนึ่งแล้ว พอทำจิตให้สงบเป็นสมาธิ คำว่าสมาธิมีหลายชั้นหลายตอน เราเจริญมากเท่าไรจิตยิ่งมีความสงบเย็นเข้าไป ๆ ละเอียดลออเข้าไปเรื่อย ๆ ก็เท่ากับเราปลูกบ้านเป็นสองชั้นสามชั้นขึ้นไปแล้ว

จากสมาธิแล้วก้าวขึ้นสู่ปัญญา ปัญญาเป็นยังไงท่านสอนไว้ในตำรับตำราว่าปัญญา ๆ คือความคล่องแคล่วว่องไวของความคิดความอ่าน ความเฉลียวฉลาดรวดเร็วทั้งทางโลกและทางธรรมท่านเรียกปัญญา แต่เป็นโลกียปัญญา โลกุตระปัญญาต่างกันเท่านั้น โลกียปัญญาดังที่โลกทั้งหลายเขาใช้กัน ใช้ละเอียดลออขนาดไหนก็ได้ทางโลก แต่อยู่ในวิสัยของโลกเท่านั้นไม่นอกเหนือจากโลกนี้ไปได้ ส่วนปัญญาที่ว่าโลกุตระปัญญานั้นปัญญานี้เป็นปัญญาที่ทำจิตใจให้เหนือโลกไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งมีความสว่างกระจ่างแจ้งเห็นตามหลักความจริงในธาตุในชั้นในสัตว์ในบุคคล ตลอดถึงนรกสวรรค์พรหมโลกนิพพานกระจ่างแจ้งขึ้นภายในจิตใจนี้แล

พระพุทธเจ้าท่านสอนโลกท่านสอนด้วยความจริง ๆ แต่เราไม่ได้ปฏิบัติ เราเรียนเฉย ๆ ไม่ปฏิบัติก็ไม่รู้ความจริง แล้วก็ทำนิติเตียนหรือลบล้างธรรมนั้นว่าไม่มีว่าธรรมนี้เป็นโมฆะ หรือผู้ปฏิบัติธรรมผู้ทำภาวนาเป็นการมงาย เป็นบุคคลมงายไปเสียทั้ง ๆ ที่เจ้าของมงายเสียจนกระทั่งหมดราคาแล้วยังเหลือแต่ลมหายใจฟอด ๆ ก็ยังไม่รู้เนื้อรู้ตัว ในข้อนี้ขอให้พี่น้องทั้งหลายจำเอาไว้ ถ้าอยากรู้ของจริงความจริงก็จงปฏิบัติเอง อย่างมเงาด้วยความจำอยู่เฉย ๆ

สมัยนี้สมัยคนฉลาดมีมากมาทำนิติเตียนธรรมของจอมปราชญ์ ว่าเป็นธรรมมงาย เป็นบุคคลมงาย บุคคลใดเข้ามาหาศีลหาธรรมมาปฏิบัติคุณงามความดีทั้งหลาย หว่าพวกนี้มงาย ๆ เจ้าของยังเหลือแต่ลมหายใจฟอด ๆ ไม่รู้เนื้อรู้ตัว เพราะฉะนั้นเราจงแยกในหัวใจของเราว่าเวลานี้เราเป็นคนประเภทไหน เราเป็นคนประเภทเข้าวัดเข้าวา มงาย หรือเป็นประเภททันสมัยนั้นเป็นของดีให้เราคิดดู ถ้าจิตของเราไปทางชั่วช้าลามกนั้นว่าเป็นของทันสมัย เป็นจรวดดาวเทียมไปแล้ว ให้พึงทราบว่าเป็นเราจึงเหลือแต่ลมหายใจนะเวลานี้ จะแก้อย่างไรรีบแก้ ให้แก้เข้ามาสู่อรรดสู่อธรรมนี้จะไม่เป็นของมงายตามหลักความจริงตามหลักธรรมชาติที่จอมปราชญ์สอนไว้

นี่พูดถึงเรื่องการภาวนา ท่านรู้จริง ๆ ท่านเห็นจริง ๆ ธรรมะนี้ออกมาจากท่านผู้รู้จริงเห็นจริงไม่ได้มาสอนแบบมงาย พอพุทธบริษัทของเราจะเป็นผู้มงายเมื่อปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้าแล้วก็ให้รู้ในวงศาสนาพุทธเรานี้เถอะ

คำว่านรกเป็นยังไง เมื่อเราไม่เห็นก็เหมือนไม่มีนรก เหมือนอย่างเรือนจำเวลานี้ เรายู่นี่ไม่เห็นเรือนจำ ประหนึ่งเรือนจำนั้นไม่มี ไม่มีในหัวใจเราทั้ง ๆ ที่ความจริงนั้น เรือนจำมีอยู่ ทีนี้เวลาก้าวไปเจอเรือนจำแล้วเป็นยังไง อ้อ เรือนจำเป็นอย่างนี้ นี่แหละ พระจิตของพระพุทธเจ้า และญาณหยั่งทราบของพระอรหันต์ท่านเป็นบางท่านบางองค์ ไม่ได้หมายถึงทั่วไป รับทราบสิ่งเหล่านี้ก็เหมือนกันอย่างนั้น อ้อ นรกที่คาดคะเนกัน อย่างนั้นอย่างนี้ไม่มี ความหมายจริง ๆ แล้วตั้งที่รู้ที่เห็นอยู่เวลานี้ คาดไม่ถูก เป็นผู้รู้เท่านั้นรู้อย่างเห็นเองเป็น สหุทธิภูมิโก ปราภฏขึ้นแล้วในหัวใจนี้

คำว่านรกก็จะสด ๆ ร้อน ๆ เพราะเจ้าของเจออยู่เห็นอยู่ดูอยู่เวลานี้ แล้วนรกจะ หายไปไหน จะถูกลบล้างไปไหนเมื่อรู้ที่อยู่เห็นอยู่ ใครจะว่านรกนี้ไม่มีสามแดนโลกธาตุก็ ตาม เราผู้ดูนรกเราผู้รู้นรกเราผู้เห็นนรคนี้ย่อมเชื่อเราอย่างเต็มหัวใจยิ่งกว่าจะเชื่อใคร ในโลกนี้ นั่นแหละพระพุทธเจ้าของเราเป็นพระพุทธเจ้าเพียงพระองค์เดียว จึงไม่ยอม เชื่อใครทั้งนั้น เพราะเหล่านั้นเป็นเรื่องมงายทั้งหมด พุดกันสุมสี่สุมห้า แต่พระองค์ไม่ ได้เป็นความรู้สุมสี่สุมห้า ทรงรู้แจ้งเห็นจริงประจักษ์ภายในพระจิตของพระองค์จริง ๆ แล้วจึงนำมาประกาศสอนโลก ทั้งฝ่ายคุณทั้งฝ่ายโทษเป็นความจริงเสมอกันหมด

นี่ผู้ภาวนา เราพุดถึงเรื่องผู้ภาวนา เมื่อภาวนาแจ่มแจ้งขึ้นไปถึงขั้นปัญญา ย่อม จะสว่างกระจ่างแจ้ง ไม่มีประมาณคำว่าปัญญา ละเอียดลออมากที่สุด เป็นกับผู้ใดผู้นั้น ก็รู้ตัวเอง เพียงคาดคะเนนั้นคาดไม่ถูกเดาไม่ถูก ออกจากปัญญาแล้วก็เป็นการฆ่ากิเลส ไปพร้อม ๆ กัน กิเลสเป็นเครื่องปิดบังความจริงทั้งหลาย เช่น นรกมีกิเลสบอกว่าไม่มี บาปมีกิเลสบอกว่าไม่มี บุญมีกิเลสบอกว่าไม่มี กิเลสโกหกไปเรื่อย ๆ กิเลสไม่มีอย่าง อื่นเป็นงานทำ มีแต่งานโกหกหลอกลวงโลกเท่านั้นเป็นงานของกิเลส ทั่วโลกดินแดนนี้ มีแต่กิเลสเป็นผู้ครอบงำไว้หมด เพราะฉะนั้นจิตใจของเราจึงมงาย เพราะกิเลส หลอกลวงให้มงายจึงต้องมงาย

ทีนี้เวลาภาวนาเข้าไปบาปมีก็รู้ว่าบาปมี เห็นบาป นรกมีรู้ว่านรกมี บุญมีรู้ว่ามี กิเลสมีมากมีน้อยรู้ไปโดยลำดับ ตั้งแต่ยังไม่ภาวนาก็รู้แล้วว่ากิเลสคือความโลภ ความ โกรธ ความหลงนี้เป็นกิเลส ดังพระพุทธเจ้าของท่านทรงชำระเรื่อยไปจนกระทั่งสิ้น กิเลสถึงแดนนิพพาน หมดกิเลสแล้วไม่มีอะไรเหลือ แล้วก็ไม่มีอะไรโกหกอีกต่อไป สว่างกระจ่างแจ้งเป็นโลกวิทู ในอัมมจักกัปวัตตตสูตรท่านแสดงไว้ว่า ญาณ อุตปาติ พระญาณหยั่งทราบอันแหลมคมได้เกิดขึ้นแล้วในพระพุทธเจ้า ปัญญา อุตปาติ ปัญญา ก็เกิดขึ้นแล้ว วิชชา อุตปาติ วิชชาสามวิชชาแปดเกิดขึ้นแล้ว อาโลโก อุตปาติ ความ สว่างกระจ่างแจ้งทั้งกลางวันกลางคืน ได้เกิดขึ้นแล้วภายในพระทัยของพระพุทธเจ้า

ญาณหยั่งทราบของเราว่าการเกิดตายของเราไม่มีอีกแล้ว ความหลุดพ้นของเราไม่มีการ
กำเริบแล้วนี้ได้เกิดขึ้นแล้วแก่เราตถาคต

เพราะฉะนั้นเบญจวัคคีย์ทั้งห้า มีอัญญาโกณฑัญญะเป็นต้น จึงได้แสดงอุทาน
ออกมาว่า ยงฺกิญฺจิ สมุทฺยธมฺมํ สพฺพหนุตํ นิโรธธมฺมํ สิ่งใดก็ตามเมื่อเกิดแล้วดับทั้งนั้น
คือเกิดแล้วต้องตาย ปรากฏขึ้นมาแล้วต้องสลายไปทั้งนั้น นี่เป็นญาณหยั่งทราบภายใน
จิตใจอันลึกซึ้งของพระอัญญาโกณฑัญญะที่รู้ตามเห็นตามพระพุทธเจ้า นี่คือจิตตภาวนา
สามารถทำจิตใจให้ขยายเป็นวงกว้างขวางออกไปมากมายไม่เหมือนความรู้ทางโลก

ความรู้ทางโลกนี้เป็นสิ่งที่ผลิตขึ้นจากกิเลส กิเลสเป็นเจ้าของกิเลสเป็นเจ้าของ
อำนาจ กิเลสเป็นผู้บงการทุกสิ่งทุกอย่าง โลกเราจะเรียนวิชาความรู้แขนงใดมาก็ตาม
วิชาเหล่านั้นเป็นบริษัทบริวารเป็นเครื่องมือของกิเลส ที่จะบงการให้นำไปใช้ในทางนั้น
ๆ ทั้งนั้น ส่วนความรู้ของพระพุทธเจ้านอกสมมุติ เพราะฉะนั้นความรู้ของพระพุทธเจ้า
สาวกอรหันต์ท่าน กับความรู้ของสามัญชนทั่ว ๆ ไปที่เรียนรู้มามากน้อยนั้นจึงเทียบกัน
ไม่ได้เลย เพราะความรู้อันหนึ่งอยู่ในเรือนจำ อยู่ในกรอบของเรือนจำคือสถานที่คุมขัง
ของกิเลส

วัฏจักรนี้เป็นเหมือนเรือนจำครอบสัตว์โลกทั้งหลายไว้ในนี้ ความรู้ก็ให้อยู่ใน
กรอบอันนี้ ออกจากกรอบนี้ไม่ได้เพราะเป็นโลกียวิชา เป็นวิชาความรู้ที่อยู่ในกรอบแห่ง
วัฏจักรวัฏวนซึ่งเท่ากับความรู้ที่อยู่ในเรือนจำ ส่วนวิชาของพระพุทธเจ้าวิชาของพระ
อรหันต์ท่านเป็นโลกุตระวิชา เป็นวิชาที่เหนือจากเรือนจำ นอกจากเรือนจำไปแล้ว
สามารถมองทะลุประตูโปร่งทั้งภายในเรือนจำทั้งภายนอกเรือนจำ เวียงวังกว้างขวางไม่มี
ประมาณก็คือความรู้ของท่านผู้สิ้นกิเลส จะอยู่เฉย ๆ ก็สิ้นกิเลส หลับตื่นลืมตาก็สิ้น
กิเลส จะพูดหรือไม่พูดก็สิ้นกิเลส มีชีวิตอยู่ก็สิ้นกิเลส นิพพานไปแล้วสละธาตุขันธ์ซึ่ง
เป็นความรับผิดชอบมาตั้งแต่วันเกิดก็สิ้นกิเลสตลอดเวลา ท่านจึงเรียกว่านิพพานเที่ยง

คือ จิตนั้นเมื่อไม่มีกฏ อนิจจัง ทุกขัง อนตตตา อันเป็นเรื่องของสมมุติเข้าไปเกี่ยว
ข้องแล้วก็เที่ยงเท่านั้นเอง พระนิพพานจึงไม่ใช่ อตตตา จึงไม่ใช่ อนตตตา ไม่ใช่อะไรทั้ง
นั้น เพราะ อตตตา ก็เป็นสมมุติประเภทหนึ่ง อนตตตา ก็เป็นสมมุติประเภทหนึ่ง ผู้
พิจารณาเพื่อถึงพระนิพพานต้องพิจารณา อนิจจัง ทุกขัง อนตตตา อันเป็นทางเดินก้าว
เข้าถึงนิพพานแล้วหมดปัญหาตลอดอนันตกาล นั่นคือเมืองพอ

ไม่มีอะไรที่จะพอยิ่งกว่าคำว่านิพพาน เลิศเข้าไปใส่ก็ไม่ติด ต่ำช้าเลวทรามเข้าไป
ติดไปทาบก็ไม่ติด เหล่านี้เป็นสมมุติทั้งนั้น ที่พอเหมาะพอดีก็คือคำว่าพอ ๆ ใคร
ปรากฏเข้าแล้วพอ ทุกคนพอ เมื่อเป็นเช่นนั้นทำไมจะไม่เห็นโทษของความโลภ ความ
โลภก็เป็นของไม่พอ ความโกรธเป็นของไม่ดี ราคะตัณหาเป็นสิ่งที่ไม่ตีมาพอกพูนจิตใจ

ให้กระดิกพลิกแพลงให้เตือร้อนให้วุ่นวายกลิ้งไปกลิ้งมาอยู่ตลอดเวลาเพราะสิ่งเหล่านี้เมื่อหมดสิ่งเหล่านี้แล้วพอ ไม่หมุนไม่กลิ้งไม่พลิกแพลงเปลี่ยนแปลงไปไหน จึงเรียกวิ
 ญญะ คือไม่หมุนอีกแล้ว นี่อำนาจของการภาวนา ที่สอนเมื่อสักครู่นี้เพื่อให้จิตของเรา
 ได้ยึดเป็นแนวทาง

หลักใจเป็นของสำคัญ ร่างกายของเราก็ให้เสาะแสวงหาตามมีตามเกิด ที่ควรจะได้
 ได้มาหล่อเลี้ยงร่างกาย เพราะเราอยู่กับโลก ร่างกายนี้มีความบกพร่องต้องการสิ่ง
 เยียวยาอยู่ตลอดเวลา เราต้องหามาเยียวยารักษา ก็ให้ทราบว่าเป็นส่วนร่างกาย ใจนั้น
 เป็นของสำคัญมีความขาดตกบกพร่องตลอดเวลา เรียกร้องหาความช่วยเหลือจากเจ้า
 ของ เจ้าของคือใคร สติกับปัญญา ถ้าเราไม่ฉลาดก็รักษาใจไม่ได้ ให้ใจไปทำความชั่วช้า
 เสียหายต่าง ๆ แล้วขนเอาทุกข์มาบีบบังคับมาเผาผลาญจิตใจให้เตือร้อนมากขึ้นนั้นแล

ถ้าใจมีความเฉลียวฉลาด สติตั้งลงไปตรงไหนจะเป็นธรรมขึ้นมา ปัญญาพินิจ
 พิจารณาใคร่ครวญแล้วเลือกเฟ้นแต่สิ่งที่ดีควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำจะเป็นโทษเป็นภัยแก่
 ตัวเองให้ละเว้นสิ่งนั้นเสีย นั่นท่านเรียกว่าปัญญาเป็นเจ้าของของใจ ใจเรียกร้องหา
 ความช่วยเหลือจากเจ้าของอยู่ ดังที่เรามาปฏิบัติศีลธรรมเวลานี้ มาทำบุญให้ทานมาก
 น้อยตามกำลังความสามารถของเรา นี้แลเรียกว่ามาช่วยจิตใจ

จิตใจเราเรียกร้องหาความช่วยเหลือ อย่างอื่นไม่เอา ต้นไม้ภูเขาสมบัติเงินทอง
 ข้าวของอะไรไม่เอาทั้งนั้น เอาแต่บุญ ที่ซึ่มซาบได้มีแต่บุญกับบาปเท่านั้น บาปทำลงไป
 แล้วยังไงก็ติดตาม บุญทำลงไปแล้วยังไงก็หนีเจ้าของ เพราะฉะนั้นท่านจึงให้เลือก
 เฟ้น คัดบาปออก เสาะแสวงหาคุณงามความดีคือบุญ ด้วยความช่วยเหลือใจจากอำนาจ
 ของสติปัญญา เราจะเป็นผู้สง่างาม

ใจจึงเป็นของสำคัญมาก ขอให้พี่น้องทั้งหลายได้มองดูใจ วันหนึ่ง ๆ อย่างมอง
 แต่ความเพลิดเพลนรีนเริงบันเทิงต่าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องของร่างกายและเป็นเรื่องของจิต
 ใจที่จะผูกมัดเราให้จมอยู่ในวิญญะอีกเป็นเวลานานแสนนาน ถ้าเราไม่มีธรรมเป็นเครื่อง
 ระลึกรักษาในจิตใจของเราอยู่ตลอดเวลา หรือเป็นเวลาใดก็ได้ในวันหนึ่ง ๆ อย่าให้ขาด
 ธรรม

ความตายเป็นของสำคัญมาก พอเจริญมรณัสสติขึ้นมาจะโลกมากขนาดไหนก็
 ตามคนเรา จะโกรธจะเคียดแค้นก่อกรรมก่อเวรให้ใครมากน้อยเพียงไรก็ตาม พอระลึก
 ถึงความตายนี้เขาก็กับเรามีความเสมอภาคกัน ไม่มีใครยิ่งหย่อนกว่าใคร เราไปทำลาย
 เขามาแล้วเราโกรธให้เขาแล้ว เขาก็ต้องตายเราก็ต้องตาย พอระลึกถึงความตายนี้
 เหมือนกับเหยียบเบรคห้ามล้อเอาไว้ รถมันก็ไม่วิ่งลงเหวลงบ่อลงคลองไปเสียอย่างง่าย

ตายเราก็อ่ลอดภัย อันนี้เมื่อระลึกถึงความตายได้บางคนเราย่อมรู้ตัวรู้ชั่ว รู้หนักรู้เบา รู้บุญรู้บาป แล้วยอมคัดเลือกเอาได้และทำแต่สิ่งที่ดีงาม

นี่ละวันนี้แสดงธรรมให้พี่น้องทั้งหลายเห็นความสำคัญของใจ ใจเป็นของสำคัญมาก เพราะฉะนั้นจึงให้คู่เคียงกันไปในการดำเนินการครองชีพของเรา แล้วส่วนที่ควรจะให้หนักก็คือเรื่องของใจอย่าปล่อยอย่างวาง ไปทำการทำงานการทำมาหาเลี้ยงชีพประเภทใดก็ตาม ให้ระลึกถึงพุทโธ ธัมโม สังโฆ ระลึกถึงอรรถถึงธรรมให้ระลึกเสมอ ให้สร้างความคิดไปในตัวนั้นแหละ เราทำงานอะไรเราก็สร้างความคิดได้ ตั้งแต่เราทำงานอย่างอื่นอย่างใดอยู่เรายังสร้างความคิดได้ โลกยังโลกได้โกรธได้เคียดแค้นได้ รักได้ชังได้ อันนี้ระลึกถึงธรรมทำไมระลึกไม่ได้หัวใจดวงเดียวกัน เมื่อเราระลึกได้เราก็ระลึกอยู่เสมออย่าปล่อยอย่างวางอย่าลดยาละอย่าลืม

เวลาจนตรอกมีนะคนเราทั้งสัตว์ทั้งบุคคล แต่สัตว์เขาไม่รู้ภาษาภาษาอะไรก็ไม่จำเป็นต้องพูดถึงเขา ส่วนใจของมนุษย์เรานี้เฉพาะอย่างยิ่งชาวพุทธเรารู้เรื่องราวได้ดี จึงควรระลึกถึงตัวเสมอวันหนึ่ง ๆ ให้ระลึกถึงความดีงาม ระลึกถึงพุทโธ ธัมโม สังโฆ ภายในใจ เรื่องความชั่วช้าลามกทั้งหลายจะเกิดน้อยมาก ไม่ได้เกิดมากเหมือนเราปล่อยให้ เป็นไปตามยถากรรมแหละ อันนี้เป็นของสำคัญ

ให้เสาะแสวงหาคุณงามความดีเข้าสู่ใจ ที่เรียกร้องหาความช่วยเหลือจากเจ้าของ อยู่ตลอดเวลาเรื่อย ๆ ไป อย่าปล่อยอย่างวางอย่าลดยาละ นี่คือสมบัติของพระพุทธเจ้าที่ประทานให้พวกเราทั้งหลาย ท่านสอนไว้ว่า ให้มีกินมีทาน ให้ได้กินด้วยได้ทานด้วย นี่เหมาะสมกับชาวพุทธผู้รู้บุญรู้บาป นี่เป็นคำสอนของจอมปราชญ์ทั้งหลายท่านแสดงไว้ว่า ให้มีทั้งกินทั้งทาน อย่ามีแต่กินเฉย ๆ ใช้เฉย ๆ ทิ้งไปเฉย ๆ ไม่เกิดประโยชน์ ให้มีการให้ทานเสียสละ จะสละด้วยวิธีการใดก็ตาม สละเพื่อหมู่ใด ชุมชนุมชนหรือบุคคลใดก็ตาม เป็นประโยชน์ทั้งนั้น ๆ เป็นความดีเป็นบุญเป็นกุศลขึ้นมาแก่เราแล้วเวลาจนตรอกจนมุมเราไม่ต้องถามหา ความดีเหล่านี้จะมาเอง เทียบบับเข้าในตัวเอง ๆ เพราะเราสร้างอยู่ที่ใจ ความดีเหล่านี้จะเข้าถึงใจบับ ๆ ๆ เลยทีเดียวไม่ไปที่อื่นไม่ต้องวิ่งเต้นชวนขายหาที่ใดแหละ ขอให้สร้างเถอะ

เชื่อพระพุทธเจ้าเถิด ใครลุ่มจมนก็ให้เห็นเสียทีในโลกนี้ไม่เคยปรากฏว่าผู้เชื่อพระพุทธเจ้าถึงความลุ่มจมนิพพานปีไม่เคยมี มีแต่คนที่ถือตึงฝ่าฝืนพระพุทธเจ้านั้นแหละมักจะลุ่มจมนมากมายน่าสงสาร เราอย่าให้ลุ่มจมน มันไม่ลุ่มจมนแบบหนึ่งมันลุ่มจมนแบบหนึ่งจนได้นะ ให้ระวังมันจะลุ่มจมนแบบไหน ความคิดความอ่านมันจะพาเราไปลุ่มไปจมนที่ไหน ถ้ามันเพลินมันเพลินลุ่มเนื้อลุ่มตัวนั้นละมันจะพาไปจมนในนรก ให้พลิกแพลงเปลี่ยนแปลงจิตใจของเราไปในทางที่ดีเสมอ เรียกว่าธมมีทั้งเบรรมมีทั้งพวง

มาลัยหมุนไปตามหน้าที่การงานที่ชอบธรรม เรียกว่าพวงมาลัย เบรกห้ามล้ออันไหนมัน
ช่วยให้ห้ามล้อ อันไหนดี..เร่ง เหยียบคันเร่งลงไป ความดีของเราทำลงไปจะไม่เสียทำเสีย
ที่ที่เกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา

วันนี้ได้แสดงธรรมให้ท่านทั้งหลายฟังพอเป็นข้อคิดอ่านไตร่ตรอง ขอให้นำไป
ฝังไว้ภายในจิตใจตลอดเวลา แล้วจะเป็นสิริมงคลแก่ตนทั้งยืนทั้งเดินทั้งนั่งทั้งนอน
ตลอดอิริยาบถต่าง ๆ และขอความสวัสดีจงมีแก่พี่น้องทั้งหลายโดยทั่วกันเทอญ

ต่อไปนี้ให้พร